

Úřad vlády ČR
Strakova akademie
Nábř. E. Beneše 4
118 01 Malá Strana

V Praze dne 23.05.2024

Vážený pane předsedo vlády,

dovolte nám, abychom vyjádřili kategorický nesouhlas s návrhem mediální novely předložené Ministerstvem kultury ČR.

Vedou nás k tomu zejména tyto důvody:

- 1) **Samotná podstata konstrukce předložené novely dle našeho názoru hrubě odporuje právu EU**, zejména pak Sdělení Evropské komise 2009/C 257/01. Navrhovaná novela totiž řeší konkrétní navýšení poplatků a rozšíření počtu poplatníků, ale bez toho, aby předtím vyřešila otázku, co má být obsahem veřejné služby. Dle návrhu novely sice má vzniknout memorandum o naplňování veřejné služby, ale až s odstupem po navýšení poplatků, aniž by mezi jeho obsahem a navýšením byla jakákoli spojitost. Logika návrhu novely tedy zcela odporuje nakládání s prostředky „koncesionářů“ s péčí řádného hospodáře. V situaci, kdy není dostatečně přesně vymezeno, co má být obsahem veřejné služby (což se bohužel týká jak vysílání, tak činnosti v oblasti nových technologií a multimediálních služeb), nedávají plány na konkrétní navýšení poplatků vůbec žádný smysl. Při neexistenci přesného vymezení veřejné služby nebylo ani dříve a nebude ani nyní možné zpětně zkontrolovat, zda média veřejné služby s vybranými penězi nakládají efektivně a hospodárně.
- 2) **Návrh zákona tak, jak byl předložený Ministerstvem kultury, není výsledkem odborné debaty se zástupci privátních médií.** Zástupci soukromých provozovatelů byli k jednání o návrhu novely přizváni až po zveřejnění prvotního ministerského návrhu na podzim 2023, poté, co byl prvotní návrh drtivou většinou dotčených subjektů na mediálním trhu ostře odmítnut. Následně vytvořené pracovní skupiny se pak bohužel ukázaly být pouze zástěrkou pro vytvoření iluze dialogu s klíčovými stakeholdery. Ministerstvo kultury se totiž nakonec ani nepokusilo vypořádat s konkrétními připomínkami a návrhy přednesenými mediálními asociacemi na zasedání pracovní skupiny.
- 3) Návrh zákona, který ministerstvo zpracovalo, nakonec dokonce ani neodpovídá tomu, co bylo po věcné stránce ministerstvem odprezentováno na posledním jednání pracovní skupiny. **Návrh** měl dle prezentace ministerstva zastropovat navyšování poplatku dle kumulované inflace na 6%, ale **ve skutečnost umožňuje navyšování poplatků bez ohledu na inflaci.** Návrh měl dle prezentace ministerstva také zakázat šíření obchodních sdělení v internetových službách ČT a ČRo, ale naopak to výslovně umožnil v audiovizuálních mediálních službách na vyžádání, tj. ve službách typu video on demand.

- 4) Nová úprava fakticky mění „koncesionářský“ poplatek na novou skrytou daň, zatěžující domácnosti a podnikatele.
- 5) Ministerstvo kultury odůvodňovalo navýšení poplatků také tím, že **výjimka z odvodu DPH** pro veřejnoprávní média měla skončit k 31.12.2024. Tento předpoklad se ale nenaplnil, neboť tato nesystémová výjimka **má být prodloužena o další tři roky**, a to i při navýšení „koncesionářských“ poplatků.
- 6) Ministerstvo kultury tvrdí, že s ohledem na navrhovanou novelu se má ročně vybrat navíc 865 milionů Kč pro ČT a 331 milionů Kč pro ČRo. Ministerstvo ale nezveřejnilo, jakým způsobem k těmto číslům došlo a není možné zkontrolovat, zda nově vybraná částka nebude vyšší. **Náš model vykazuje navýšení zásadně vyšší, jsme připraveni ho projednat s kýmkoliv otevřeným diskusi.**

Jak uvádíme výše, výsledný ministerský návrh novely ponechává základní problém duálního vysílání v ČR, jímž je nedostatečné legislativní vymezení veřejné služby a jejích úkolů, nevyřešený.

Zásadní nedostatek dosavadního procesu přípravy novely a předloženého legislativního návrhu vidíme v **rezignaci Ministerstva kultury na dostatečně přesné vymezení veřejné služby v zákoně**. Byli jsme přitom od samého počátku připraveni se této diskuzi konstruktivně účastnit. Aktivně jsme spolupředložili detailní legislativní návrhy, vycházející z hloubkových rozborů definic veřejných služeb v členských zemích Evropské unie. Nicméně jsme od zástupců ministerstva nedostali na naše návrhy žádnou odpověď. Ministerstvo, namísto toho, aby aktivně pracovalo na formulaci státní poptávky po veřejné službě, se staví do role pouhého pasivního pozorovatele toho, co mezi sebou vyjednejí média veřejné služby a ostatní stakeholderi.

Dovolujeme si proto důrazně upozornit, že současný návrh novely zákona tím, že v něm absentuje co nejpřesnější vymezení veřejné služby a jejích úkolů, porušuje právo EU. Sdělení Evropské komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání (2009/C 257/01) totiž v odst. 45 stanoví následující: *„Definice poslání veřejné služby by měla být členskými státy vymezena co nejpřesněji. Neměla by ponechávat žádnou pochybnost o tom, zda určitou činnost vykonávanou pověřeným provozovatelem zamýšlí členský stát zahrnout do poslání veřejné služby, či nikoli. Bez jasné a přesné definice povinností uložených veřejnoprávní vysílací organizaci by Komise nebyla schopna plnit své úkoly podle čl. 86 odst. 2.“* Povinnost členských států EU přesně vymezenou veřejnou službu i s ohledem na její dopad na fungování soukromých vysílatelů vyplývá také z odst. 46 cit. Sdělení komise: *„Jednoznačné stanovení činností spadajících do poslání veřejné služby je rovněž důležité pro soukromé provozovatele služeb, aby mohli plánovat své činnosti. Kromě toho by podmínky poslání veřejné služby měly být dostatečně přesné, aby orgány členských států mohly účinně sledovat jejich dodržování.“* Je zarážející, že přestože jsme zástupce ministerstva kultury opakovaně v rámci pracovních skupin upozorňovali na požadavek evropské legislativy co nejpřesněji definovat veřejnou službu, **ministerstvo kultury se rozhodlo tuto klíčově důležitou otázku ignorovat a do legislativního procesu předložilo návrh zákona, který ponechává v platnosti maximálně obecné, 33 let staré vymezení veřejné služby**. Kvalita stávajícího zákonného vymezení je přitom tak nízká,

že neumožňuje určit, které z úkolů médií veřejné služby jsou hlavními úkoly (zákony o ČT a ČRo obsahují jen příkladný výčet hlavních úkolů, takže existují i zákonem nepojmenované hlavní úkoly, ale nikdo neví, které to jsou). Ze stávajícího vymezení veřejné služby dokonce ani nelze rozpoznat, které doplňkové a multimediální služby veřejnoprávní média mohou a které nemohou provozovat.

Dovolujeme si proto zopakovat, že nadále setrváváme na našem názoru, že **nejprve musí dojít k řádnému a co nejpřesnějšímu zákonnému vymezení veřejné služby, následně k bližšímu vymezení** formou dokumentu přijímaného na určité časové období (jsme ve shodě s ministerstvem, že by se mělo jednat o období 5 let), a teprve poté může být stanovena výše koncesionářských poplatků, a to právě v návaznosti na to, jak bude veřejná služba vymezena.

V žádném případě proto nesouhlasíme s tím, aby věc byla řešena bez doplnění zákonného vymezení veřejné služby pouhými ex post přijímanými memorandy. **Závažnou vadu navrženého řešení vidíme v tom, že výše poplatku nemá mít žádnou vazbu na obsah memorand.** Dalším podstatným problémem je, že v navrženém systému není mnoho prostoru ani pro to, aby stát aktivně předem definoval a mohl nakonec prosadit, co jako veřejnou službu poptává. Ministerstvo totiž navrhlo, aby obsah memorand navrhovali samotní generální ředitelé veřejnoprávních médií, s tím, že je následně mají schvalovat Rady ČT/ČRo a podepisovat ministr kultury. V případě odlišných názorů na obsah memoranda se tedy v krajním případě může stát i to, že žádné memorandum nakonec vůbec nevznikne. A dokonce i to, že média veřejné služby v mezidobí utratí výnosy z navýšených poplatků a následně vnesou nové požadavky na navýšení poplatků. Kdo by za takovou situaci nesl politickou odpovědnost?

Máme za to, že koncept, který zástupci mediálních asociací navrhli v rámci pracovních skupin, že by měla být **veřejná služba vymezena v první řadě a v co největší míře zákonem a jen doplňkově Závaznými pravidly pro výkon veřejné služby na 5 let**, která by, obdobně jako Kodex ČT a ČRo schvalovala Sněmovna, a to v předstihu před případným navýšením poplatků, je podstatně lepším řešením, než je to, které navrhlo ministerstvo.

Pokud se jedná o samotný poplatek, nejde jen o to, že se má výrazně navýšit. Jeho nové vymezení z něj totiž dělá skrytou novou „daň z domácnosti“, neboť platit budou v podstatě všichni bez ohledu na to, jestli mají přístroj reálně užívaný k příjmu vysílání nebo ne. To samé platí pro většinu podnikatelských subjektů, u nichž dokonce má být výše poplatků závislá na počtu zaměstnanců, bez ohledu na to, zda tito zaměstnanci v pracovní době vůbec mají přijímače k dispozici a zda mají v pracovní době dovoleno média veřejné služby sledovat.

Jinými slovy, pokud Vaše vláda návrh ministerstva kultury podpoří, fakticky nejprve zvýší daně všem českým domácnostem a podnikům a následně bude v podstatě bezmocně čekat, co ředitelé veřejnoprávních médií státu nadiktují jako svou vlastní představu o veřejné službě.

Vážený pane předsedo vlády, máme snad spolu s veřejností napříště očekávat, že v této politické logice ministr dopravy Martin Kupka pošle miliardy ze Státního fondu dopravní infrastruktury (a tedy výnos daní občanů a firem) stavebním firmám na výstavbu silnic s tím, že teprve za půl roku rozhodne, co za ty peníze chce stavět? Nebo dokonce, že nejdříve nechá samotné stavební firmy rozhodnout, co vlastně stát a jeho občané za ty peníze potřebuje postavit a kde?

Obdobně bychom v této logice mohli očekávat, že ministerstvo zdravotnictví zruší vydávání úhradové vyhlášky. Vláda by se pak mohla omezit pouze na stanovení výše povinného odvodu do systému veřejného zdravotního pojištění, ale rozsah a kvalitu poskytované zdravotní péče

občanům České republiky z tohoto systému povinného pojištění by mohla nechat v zásadě na rozhodnutí generálních ředitelů zdravotních pojišťoven. Toto je totiž přesně obdoba postupu, který ministerstvo kultury navrhuje v souvislosti s médii veřejné služby.

Jsme tedy přesvědčeni, že ministerstvo kultury dluží nejen privátním médiím, ale především „koncesionářům“ vysvětlení základní logiky svého návrhu. Toto vysvětlení je o to zásadnější, přihlédneme-li k faktu, že **Česká republika je dnes jednou z pouhých 9 členských zemí EU, kde občané platí koncesionářské poplatky**. Navrhované zvýšení poplatku a změna jeho formy v jakousi daň v souhrnné výši 205 Kč měsíčně pro každou domácnost (v případě podnikatelů pak v jejich násobcích) pak jejich výši stanoví na 3. nejvyšší v poměru k průměrné mzdě a to na úroveň 0,45% z průměrné mzdy. **Čeští občané tak budou povinně platit na „gumově“ definovanou veřejnou službu poměrově více než občané Německa, Rakouska, Itálie, nebo Irska.** V tomto kontextu považujeme postoj ministerstva kultury, které odmítlo o definování veřejné služby být i jen diskutovat, za neudržitelný.

Musíme také zcela odmítnout argument ministerstva, že navýšení poplatků jednoduše odůvodňuje čistě fakt, že poplatky nebyly navýšeny od roku 2008. Opět se dostáváme k problematice absence co nejpřesnějšího vymezení veřejné služby. Ministerstvo kultury mohlo od roku 2008 pracovat na takovémto vymezení, aby si mohlo po jejím uzákonění podle něj vyhodnotit, jaké jsou výrobní, personální a jiné náklady médií veřejné služby a zda a v jaké míře je nutné navyšovat poplatky. **Protože takovéto vymezení neexistuje, nemůže navržená výše poplatků tak projít žádným testem.** Argument navýšení s ohledem na mnohaletou nevalorizaci se tak jeví jako příkladný argumentační faul, neboť vlastně ani poslední navýšení nebylo možné prověřit testem reálných nákladů nezbytných pro zajištění veřejné služby.

Vnímáme význam veřejnoprávních médií pro rozvoj, stabilitu i obranu pluralitního demokratického systému. Jako zástupci soukromých médií jsme nikdy za uplynulých více než 30 let nezpochybňovali jejich nezastupitelnou roli a neusilovali o žádné výhody pro soukromé vysílatele na jejich úkor. Nicméně to nejsou jen veřejnoprávní média, které jsou esencí zdravé demokratické společnosti. Jak ukazuje současná situace v řadě zemích nám ne zcela geograficky vzdálených, jsou soukromá média tím pilířem občanské společnosti, který dokáže vzdorovat tlaku politiků mnohdy déle a efektivněji než ta veřejnoprávní. **Proto si dovoluujeme varovat před krátkozrakostí snahy jednostranně vychýlit zavedený, stabilní systém duálního vysílání ve prospěch jedné části trhu a to bez jakékoliv ambice ze strany státu kontrolovat nakládání s penězi poplatníků.** Dovolujeme si i zde upozornit na možný konflikt s evropskou legislativou, kdy Sdělení Evropské komise 2009/C 257/01 jasně uvádí v odst. 16, že „...*provozovatelé komerčního vysílání, z nichž řada podléhá požadavkům na veřejnoprávní služby, se rovněž podílejí na dosažení cílů Amsterodamského protokolu v rozsahu, v jakém přispívají k pluralismu, obohacují kulturní a politickou diskusi a rozšiřují výběr programů. Vydavatelé novin a ostatní tištěná média hrají také důležitou úlohu při zajišťování objektivního informování veřejnosti a demokracie. Vzhledem ke skutečnosti, že tyto subjekty nyní soutěží s provozovateli vysílání po internetu, jsou všichni tyto poskytovatelé komerčních médií ohroženi potencionálními negativními účinky, které by státní podpora udělená provozovatelům veřejného vysílání mohla mít na rozvoj nových modelů podnikání.*“ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/65/ES ze dne 11. prosince 2007 o audiovizuálních mediálních službách připomíná, „*společná existence soukromých a veřejnoprávních poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb je rysem, který je specifický pro evropský audiovizuální trh.*“ Jak uzavírá Stanovisko

Komise, „Zachování plurality vyvážené nabídky veřejných a soukromých médií je skutečným společným zájmem, a to i v současném dynamickém mediálním prostředí.“

Musíme s politováním konstatovat, že naše zkušenost s ministerstvem kultury v průběhu přípravy této mediální novely byla dokladem toho, že si ministerstvo není příliš vědomo role soukromých vysílatelů v duálním systému a unijní legislativu ani stanoviska Komise nebere v potaz. Tohoto přístupu ze strany ministerstva velmi litujeme.

Vážený pane předsedo vlády, ve světle nekonzistentních argumentů ministerstva kultury pro zvýšení poplatků, při absenci co nejpřesněji vymezené veřejné služby a konstrukci memorand stojících mimo zákon a připravovaných generálními řediteli veřejnoprávních institucí až po navýšení příjmů jejich institucí není možné z pohledu APSV a LONDA spol. s.r.o., RADIO UNITED BROADCASTING s.r.o., Active Radio a.s., MEDIA MARKETING SERVICES a.s, FTV Prima, spol. s r.o., se zákonem v předložené podobě souhlasit. **Dovolujeme si Vás proto požádat, abyste zastavil postup navržené novely legislativním procesem a vyzval ministerstvo kultury, aby návrh přepracovalo.** Velkou část práce jsme za Ministerstvo kultury již odvedli a pan ministr má legislativní návrhy mediálních asociací a analýzy nastavení veřejné služby v jiných státech EU k dispozici.